

İTALYAN HUKUKUNDA KÜÇÜKLERE KARŞI BAKIM YÜKÜMLERİ (*)

Yazan : Prof. Dr. Riccardo LUZZATTO
Milâno Üniversitesi.

Çeviren : Asistan Ahmet CEMAL

I. Kaynaklar

İtalyan Medeni Kanununun (Codice Civile) ilgili maddeleri :

Madde 147 : Evlilik, eşleri, fürua bakmak, onları eğitmek ve yetiştirmekle yükümlü kılar.

Eğitme ve yetiştirme biçimi, temel ahlâk kurallarına uymalıdır.

Madde 148 : Bakım, eğitme ve yetiştirme yükümü ana ve babaya, her birinin varlığı oranında, ait olup, ananın evlilik birliğine getirdiği malların semereleri de hesaba katılır. Ana ve babanın servetleri yetersiz kaldığı takdirde, bu yüküm, yakınlık derecelerine göre diğer asıllara geçer.

Madde 261 : Evlilik dışı çocuğun babası, 147. maddedeki kural gereğince, tanıdığı çocuğuna nafaka ödemek, onu eğitmek ve yetiştirmekle yükümlüdür. Hem ana, hem de baba çocuğu tanımışlar ise, bakım giderlerine varlıkları oranında katılırlar.

(*) Alındığı yer : Zeitschrift für Rechtsvergleichung der Universitaet Wien, 7. Jahrgang, Heft 1/2, 1966 s. 86-94.

Madde 278 : Tanıma yasaklanmış ise, analık ve babalık ilişkisinin tesbiti için araştırma yapılamaz.

Madde 279 : Evlilik dışı çocuk, aşağıdaki durumlardan birinin varlığı halinde, babalık davasının açılması mümkün olmasa dahi, nafaka davası açabilir :

- 1) Babalık, ya da analık ilişkisinin varlığı, bir hukuk, ya da ceza davası sonucunda verilen hükümden dolayısıyla anlaşılıyorsa,
- 2) Babalık, ya da analık, butlanına hükmolunan bir evlilikten ileri gelmiş ise,
- 3) Babalık, ya da analık, ilgili tarafın, hiç bir kuşkuya yer bırakmayacak açıklıktaki yazılı beyanından anlaşılıyorsa.

Madde 433 : Nafaka yükümü, gösterilen sıraya göre, aşağıdaki kimselere aittir :

- 1) Eşler,
- 2) Evlilik içi veya nesebi düzeltilmiş çocuklar, bunların yokluğu halinde diğer sıradaki fûru,
- 3) Ana ve baba, bunların yokluğu halinde diğer sıradaki asıllar,
- 4) Damat ve gelinler,
- 5) Kaynata ve kaynana,
- 6) Tam kan kardeşler ön planda gelmek üzere, tam ve yarımkan kardeşler.

Madde 435 : Baba, gerek evlilik dışı çocuğuna, gerekse onun evlilik içi fûruuna karşı nafaka ile yükümlüdür. Onun bu yükümü, nafaka alacaklısının evlilik dışı fûruunun yükümlerinden sonra gelir.

Baba, kendi evlilik için, ya da evlilik dışı çocuğunun evlilik dışı çocuklarının mutlak olarak zorunlu geçimlerini de sağlamakla yükümlüdür. Onun bu yükümü, nafaka alacaklısının kaynata ve kaynanasının yükümlerinden sonra gelir.

Madde 430 : Evlât edinen erkeğin (veya kadının) evlâtlığa karşı bakım yükümleri, onun evlilik içi veya evlilik dışı ana ve babasının yükümlerinden önce gelir.

Madde 438 : Nafaka, buna ihtiyacı olan ve kendi geçimini sağlayamayan kimse tarafından talep edilebilir.

Nafaka, hak sahibinin ihtiyaçlarına ve borçlunun iktisadi durumuna göre tayin olunur. Ancak bu borç, hiç bir zaman, hak sahibinin toplumsal durumu açısından geçimi için gerekli olanı aşamaz.

Madde 440 : Nafakanın tesbitinden sonra, hak sahibinin ya da borçlunun iktisadi durumlarında bir değişme olduğu takdirde, mahkeme, hal ve şartlara göre, yükümlüğün son bulmasına, ya da yükseltilmesine karar verir. Nafaka miktarı, hak sahibinin düzensiz, ya da yakışık almayan davranışları nedeniyle indirilebilir.

Nafakanın tesbitinden sonra, daha yakın derecede yükümlü bulunan bir şahsın, borcu ifa edebilecek durumda olduğu anlaşılırsa, mahkeme bu şahsı nafaka ile yükümlü kılmadıkça, daha uzak derecedeki borçluyu borcundan kurtaramaz.

Madde 441 : Aynı hısımlık derecesinde, nafaka ile yükümlü birden fazla şahıs varsa, bunların her biri, kendi payına düşen edimi iktisadi gücü oranında yerine getirir. Daha yakın derecedeki şahıslar, yüküme kısmen dahi katlanamayacak durumda iseler, nafaka borcu tamamen, ya da kısmen daha uzak dereceye mensup olan borçlulara geçer. Borçlular borcun miktarı, paylaşma tarzı ya da nevi konusunda anlaşamazlar ise, mahkeme hal ve şartlara göre bir çözüm bulur.

Madde 442 : Bir borçluya karşı, birden fazla şahıs nafaka alacağına sahipse ve borçlu, taleplerin tamamını karşılayamıyorsa, mahkem, hısımlık derecesinin yakınlığını, kişisel ihtiyaçları ve alacaklılardan birinin, daha uzak derecedeki bir borçludan nafaka alabileceği ihtimalini göz önünde tutarak gerekli tedbirleri alır.

Madde 443 : Nafaka borçlusu, borcunu irat tarzında peşin ödemelerde bulunarak, ya da hak sahibini evine alıp bakımını sağlayarak ifa edebilir.

Mahkeme, hal ve şartları gözönünde tutarak ifa şeklini tesbit edebilir.

Acil zaruret halinde mahkeme, geçici olarak ve diğer borçlulara rücu hakkını saklı tutarak, borçluların arasından birini nafaka ile yükümlü kılabilir.

Madde 444 : Tesbit edildiği şekilde yerine getirilen nafaka edimi, geçim için kullanılmamışsa, tekrardan talep edilemez.

Madde 445 : Nafaka borcu davanın açıldığı tarihte, ya da borçluya yöneltilen yazılı talebin gönderme tarihinde doğar. Şu kadar ki, borcun bu ikinci tarihte doğmuş sayılabilmesi için, yazılı talepten itibaren altı ay içinde davanın açılmış olması gereklidir.

Madde 446 : Nafaka borcunun ifa şekli ve miktarı tesbit edilmediği sürece, hakim ya da mahkeme reisi, karşı tarafı dinledikten sonra, geçici bir nafaka tesbit ve bununla, birden fazla borçlunun varlığı halinde, içlerinden birini yükümlü kılabilir. Diğerlerine rücu hakkı, saklı tutulur.

Madde 447 : Nafaka alacağı, devredilemez.

Borçlu, bu borcunu takasa konu yapamaz. Bu kural, yerine getirilmesinde temerrüde düşülmüş edimler açısından da geçerlidir.

Madde 448 : Nafaka borcu, borçlu bir mahkeme hükmünün cebren icrası sonucunda ifada bulunmuş olsa dahi, onun ölümü ile sona erer.

II. Bibliyografya

BO, Il diritto degli alimenti, I. Natura del diritto e sogetti (Nafaka Hakkı, I. Hukukî Mahiyeti ve Konusu), 2. Bası. Milano 1935.

AZZARİTİ-MARTINEZ-AZZARİTİ, Diritto civile italiano, I. (İtalyan Medeni Hukuku I), Napoli 1940, s. 1075 v.d.

SECCO-REBUTTATİ, Degli alimenti, Commento del titolo xll del libro I del Codice Civile (Nafaka Üzerine, Codice Civile'nin I. kitabının 13. fasıl şerhi), Milano 1957.

TEDESCHİ G., Gli alimenti, in Trattato di diritto civile italiano diretto di Vassalli (Vassalli'nin, İtalyan medeni hukukuna ilişkin incelemesinde «nafaka» başlığı altında), Turin 1958, yeni bası.

TAMBURRİNO, Alimenti (diritto civile), in Enciclopedia del diritto II. — Hukuk Ansiklopedisi, II, Nafaka (Medeni Hukuk) maddesi Milano 1958, s. 25 v.d.

III. Açıklamalar

İtalyan Medeni Hukukuna göre kanuni nafaka borcu, hak sahibini borçluya bağlayan belirli ilişkilerin varlığına, hak sahibinin ihtiyaçlarına ve borçlunun, kişisel ihtiyaçları göz önünde tutularak, tesbit olunan mali gücüne bağlı bulunmaktadır. Bu borç, borçlunun iktisadî durumunda meydana gelebilecek değişiklikler oranında değişmelere maruz kalabilir. Nafaka borcu, borçlunun seçimine göre, aynen ifa (*) olunabileceği gibi, irat tarzında ödemede bulunmak suretiyle de yerine getirilebilir; bu ikneci halde alacak, mirasçılara geçmediği gibi, takasa da konu yapılamaz. Doktrine göre, Medeni hukukta da mevcut olan amme hukuku karakteri icabı, nafaka alacağından vazgeçilemez. Bu hak başkasına devredilemez ve zamanaşımına uğramaz. Yalnızca münferit muaccel nafaka taksitleri (eğer borçlu, bu ifa şeklini tercih etmiş ise), bu son kuralın dışında kalır ve Cadice Civile'nin m. 2948/2 hükmü gereğince, 5 yılda zamanaşımına uğrar.

Buna karşılık nafaka ve bakım borcu, kanundan değil de, yaşayanlar arasındaki bir hukukî muameleden, bir ölüme bağlı tasarruftan, ya da bir haksız fiilden doğmuşsa, kanunun tipik bakım yükümlerine ilişkin özel düzenlemesine değil, fakat borçlar hukukunun genel kurallarına tabidir. Meğer ki taraflar, yaptıkları anlaşmalarda, yukarıda sözü edilen özel düzenlemelere yollamada bulunmuş olsunlar.

(*) Almancada «Unterhalt» sözcüğü, hem nafaka, hem de kapsamı daha geniş olan «bakım» anlamlarına gelmektedir. Bu nedenle, metinde yalnızca «Unterhalt» sözcüğünün kullanılmış olmasına karşılık, çeviride, yerine göre, anlamlardan sadece biri, bazan da her ikisi birden kullanılmıştır. (Çevirenin notu)

Üzerinde durduğumuz kanunî borç, nafaka ve bakıma ilişkin olan ve taraf iradelerinin tamamen dışında kalan bir hakkın doğumuna yol açar. Burada, münhasıran şahsa bağlı bir hak söz konusu olmaktadır. Bu hak, hak sahibinin şahsına ayrılmaz bir şekilde bağlı olup, ne haczi (Cod. proc. civ. m. 545), ne de devredilmesi mümkündür.

Bu haktan feragat edilemeyeceği gibi, bu hakka ilişkin bir sulh, ya da tahkim sözleşmesinin yapılması da mümkün değildir.

Bakım ve nafaka sorunlarını düzenleyen kurallar, hak sahibi yararına geçmişe etkili ve emredici nitelikte hükümlerdir.

24.Ekim 1956 tarihli Lahey Konvansiyonunun (**) kapsamına giren küçükler, İtalyan Hukukuna göre, evlilik içi ana ve babalarına, bunların yokluğu halinde bir üst derecedeki asıllarına, ya da evlilik dışı ana ve babalarına karşı nafaka isteme hakkına sahiptirler. Ancak sadece geçimin sağlanmasından ibaret olan bu nafaka hakkını, küçüklerin evlilik içi, ya da evlilik dışı —çocuk tanınmışsa, ya da babalık veya analık, hakim hükmüyle sabit olmuşsa— ana ve babalarına karşı sahip oldukları ve kapsamı, nafakaya oranla çok daha geniş olan hakla karıştırmamak gerekir. Gerçekten de Cadice Civile'nin 147, 148 ve 261. maddelerine göre baba, hayatının ilk safhasında çocuğu eğitmek, yetiştirmek ve ona bakmakla yükümlüdür. Bu borcun kapsamı, yalnızca yaşama için gerekli olanı ödemekten ibaret olmayıp, çocuğa, babasının mensup bulunduğu iktisadî, sosyal ve kültürel seviyeye ve toplumsal mevkiine uygun düşecek şekilde bakılmasını gerektirir.

Nafaka hakkı, bu geniş yüküm içinde yer almaktadır. Ancak ana ve babanın, çocuğu eğitme ve yetiştirme yükümlerinin sona ermesinden sonradır ki, nafaka hakkı, bağımsız bir hakka dönüşür. Kanunda belirli bir zaman öngörülmüş olmadığından, sözü edilen yükümlerin ne zaman sona ereceğini kesinlikle söyleyebilmek, mümkün değildir. Hiç şüphesiz bakım, eğitme ve yetiştirme borçları, çocuğun hayatının sadece bir safhası açısından söz konusudur, çocuk, bir kere gereği gibi yetiştirildikten ve böylece bir meslek, ya da sanat icra

(**) Tam adıyla «Nafaka ve Bakım Statüsüne ilişkin Lahey Konvansiyonu» (Çevirenin notu).

edebilecek hale getirildikten sonra, ana ve babanın yükümlerinin kapsamı daralır ve ancak, zaruret halinde, nafaka ödemekten ibaret kalır. Mahkeme hükmü, şartların gerçekleştiği zamanı tesbit ederken, her olayın özelliklerini göz önünde tutar.

Tıpkı nafaka borcu gibi, bakım, eğitime ve yetiştirme yükümleri de, çocukların ihtiyaçlarına bağlıdır. Diğer bir söyleyişle, çocukların şahsi servetleri varsa, baba, sözü edilen yükümlerin giderlerini kendi varlığından sağlamak borcu altında değildir. Ancak bu açıdan göz önünde tutulması gereken bir fark vardır : nafaka borçlusu, kendi çalışmasından yeterli gelir sağlayamıyorsa, çocuğun geçimini kendi imkânlarından sağlamasını talep edebilir. Oysa kapsamı, nafaka borcuna oranla çok daha geniş olan bakım borcu söz konusu ise, böyle bir talebin ileri sürülmesi, mümkün değildir.

Evlât edinenler de, çocuğa bakmakla yükümlüdürler. (Codice Civile m. 301/2) ; bunlar için de, bakım borcu sona erdikten sonra, örnekseme yoluyla, nafaka yükümü öngörülmüştür.

Bir çocuğu, evlât edinmeksizin, yanına alan (***) şahıs ta, Codice Civile'nin 409/2. maddesi gereğince ona bakmak, onu eğitmek ve yetiştirmekle yükümlüdür. Ancak bu yükümler sona erdikten sonra, onların yerini alacak bir zaruret nafakası, öngörülmemiştir. Ayrıca bu durumdaki şahıs, çocuğa bakabilme olanaklarını yitirdiği takdirde, çocuğun yanından alınmasını da talep edebilir. (Codice Civile, m. 410/2).

Tanımaya ve mahkemenin babalığa, ya da analığa hükmetmesi hallerinin dışında, evlilik dışı çocuklar, ana ve babalarından kendilerine bakmalarını isteyemezler. Onların, ancak bazı belirli durumlara ilişkin olmak üzere, nafaka talep etme hakları vardır. Eğer tanımaya (zina ve fücür mahsulü çocuklar), veya mahkeme hükmüyle analık ya da babalığın tesbiti (çocuklar, zina veya fücür mahsulü iseler, ya da, Codice Civile'nin 271. maddesinde öngörülen haller saklı kalmak üzere, çocuğun reşit olmasının üzerinden iki yıl geçmişse) imkânsız ise ve aşağıdaki durumlardan biride gerçekleşirse, evlilik dışı çocuk, nafaka talebinde bulunabilir :

(***) « P f l e g s c h a f t » denilen bu durum, bizim Hukukumuzda düzenlenmemiştir (Çevirenin notu).

- 1) Babalık, ya da analık, bir hukuk, ya da ceza davası sonucunda verilen hükümden dolayısıyla anlaşılıyor ise,
- 2) Babalık, ya da analık butlanına hükmolunan bir evlilikten doğmuşsa,
- 3) Gene bu ilişkilerin varlığı, ilgili tarafın açık yazılı beyanından anlaşılıyorsa.

Sözü edilen durumlardan birinin varlığı halinde, tanınması mümkün olmayan çocuk, hukuken bir «evlât» niteliğini kazanmaz, fakat sadece nafaka talep edebilir. Bu hak, kaynağın, sadece ve sadece bu amaca münhasır olmak üzere varlığı kabul edilen bir «evlâtlık» ilişkisinde bulur.

Küçükler, evlilik içi asıllarından da nafaka talep edebilirler. Aynı hak, Codice Civile'nin 435/2. maddesi gereğince, küçüğün evlilik içi ana ve babasının evlilik dışı ana ve babalarına karşı da tanınmıştır. Sadece çocuk, evlilik dışı babasının, evlilik içi veya dışı ana ve babasından, «geçim için son derece zorunlu» nafakanın dışında birşey isteyemez. Burada ödenecek olan, gerçek geçim için gerekli olanın altında kalan ve hayatı devam ettirebilmeyi sağlayabilen bir minimumdan ibarettir. Şu kadar ki 18 yaşını henüz doldurmamış nafaka alacaklılarına, burada da eğitim ve yetiştirmeğe ilişkin sınırlı bir hak tanınmaktadır.

Bu hallerin dışında, çocuğun asıllarından nafaka talep etmesi, mümkün değildir.

Bazan nafaka borçlularının sayısının, birden fazla olması mümkündür. Kanun, küçükler bakımından, borçlular arasında aşağıdaki şekilde bir sıra öngörmüştür :

- 1) Evlât edinen, ya da bakmak üzere çocuğu yanına alan şahıs,
- 2) Evlilik içi ana ve baba,
- 3) Evlilik içi ana ve babanın, gene evlilik içi ana ve babaları,
- 4) Evlilik dışı ana ve babalar,
- 5) Evlilik içi ana ve babaların evlilik dışı ana ve babaları,
- 6) Evlilik dışı ana ve babanın, evlilik içi, ya da evlilik dışı ana ve babaları.

Aynı sırada olan ve borcu yerine getirebileceklerin tümü, borca katılırlar. İçlerinden bazılarının iktisadî durumlarının daha iyi olması nedeniyle diğerlerinin borçtan kurtulması, söz konusu olamaz.

Kanunda öngörülen sıralama icabı, bir sıranın mensupları, ancak kendilerinden önceki sıranın yokluğu, ya da bu sıraya mensup olanların tümünün borcu yerine getiremeyecek halde olmaları şıkkin-da nafaka ile yükümlü tutulabilirler. Önceki sıra mensupları, daha sonra borcu ifa edebilecek hale gelirlerse, nafaka borcu, bu sıraya geçer ve o zamana kadar yükümlü olan sıra, borçtan kurtulur. Ancak bu kurtulma, mahkeme daha önceki sıraya borcu yüklemeyen gerçekleşemez (Codice Civile, m. 440/2).

Sıra içersinde borç, borçluların iktisadî durumlarına göre orantılı olarak taksim edilir. Bu nedenle nafaka alacaklısı, aynı sıra mensuplarının herbirinden, edimin tamamını değil, fakat söz konusu borçluya isabet eden payı isteyebilir. Sadece acil zaruret halinde, ya da nafaka ediminin nevi ve miktarı nihai olarak tesbit edilinceye kadar, hâkim geçici olarak, borcu borçlulardan birinin veya birkaçının ifa etmesini emredebilir (Codice Civile, m. 443/3, 446).

Birden fazla nafaka alacaklısının mevcut olması hali, Codice Civile'nin 442. maddesinde düzenlenmiştir.

Nafaka yükümünün objektif koşulları ve muhtevası, Codice Civile'nin, temel kural niteliğindeki 438. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddede önce nafaka borcunun doğum şartları tesbit olunmuştur. Bu şartlar, nafaka alacaklısının *i h t i y a c ı* ve borcunun iktisadî durumunun elverişliliği olmak üzere iki tanedir. Gerçekten, sözü edilen maddeye göre «Ancak ihtiyacı olan ve kendi kendisine geçimini sağlayamayan kimse, nafaka istemek hakkına sahiptir. Nafaka, hak sahibinin ihtiyaçları ve borcunun iktisadî durumu gözönünde tutularak tayin olunur.» Bir kimse, tamamen ya da kısmen kendi geçimini sağlayamıyorsa, zaruret halinde sayılır. Bu açıdan yas, sıhhi durum ve kısmen de ihtiyaç sahibinin toplumsal durumunu gözönünde tutmak gerekir.

Nafaka alacaklısının kusurundan doğmuş olması, zaruret halini bertaraf etmez. Bu durumdaki şahıs bakımından zaruret halinin varlığı kabul edildiği halde, istediği takdirde çalışarak hayatını kazana-bilecek şahıs için zaruret hali reddedilebilir. Meğer ki bu şahsın gire-

bleceği iş, sosyal mevkiine, yaşına, ya da sıhhi durumuna uygun olmasın. Tabii ki zaruret halinin varlığı, nafaka isteyen şahıs tarafından isbat olunacaktır.

Borçlunun iktisadî şartlarına gelince, sosyal mevkiî gözönünde tutulmak şartıyla, kendi geçiminin gerektirdiğinden fazla geliri olan kimse, kendini nafaka borcunu yerine getirebilecek şekilde ayarlayacaktır. Nafaka alacaklısı, borçlunun iktisadî gücünün nafaka borcunu ifa etmeğe elverişli olduğunu isbat etmekle yükümlü değildir.

Dikkat edilmesi gereken bir nokta da şudur : nafaka borcu, kendiliğinden doğmaz. Diğer bir ifadeyle, somut olayda nafakaya ilişkin hak, hak sahibinin şartları kontrol ettikten sonra, borçluya yönelteceği yazılı bir talep ile doğar. Borçlu, bu talebe uymayı reddettiği takdirde, hak sahibi mahkemeye başvurarak borcun, mahkeme dışı talebin yapıldığı tarihten itibaren yerine getirilmesini isteyebilir. Ancak bunun için, Codice Civile'nin 445. maddesine göre, mahkeme dışı talepten itibaren altı ay geçmeden dava açılmış olması, şarttır. Bazı hallerde ise, doktrinin görüşüne uygun olarak, borcun, hak sahibinin talebinden bağımsız olarak doğduğu kabul edilebilir. Örneğin, salt nafaka hakkının, kapsamı daha geniş olan bakım hakkı içinde erimesi gibi (evlilik içi çocuklar, tanınan evlilik dışı çocuklar, evlâtlıklar).

Nafaka borcu, şartlarından biri ortadan kalktığı takdirde, sona erer. Hak sahibi ile borçlu arasındaki kişisel (hukukî) ilişki, kopabilir (örneğin evlât edinme sözleşmesinden dönülmesi, veya bakmak üzere yanına alan şahsın, çocuğu iade etmesi), nafaka alacaklısı, zaruret halinden kurtulabilir, ya da borçlunun iktisadî durumu, borcunu ifaya engel olacak derecede sarsılabilir. Ayrıca borçlunun ölümü de, bu konuda tabii bir nedendir.

Ancak ifa olunan, hiç bir zaman geri istenemez.

Nafaka alacaklısı, kusurlu olarak, borçluya karşı ahlâk ve adaba aykırı bir suç işlediği takdirde (Codice Penale, m. 541/2), bu suçtan dolayı mahkûmiyet, nafaka hakkının kaybına yol açar.

Nafaka yükümünün konusu, kesin ve kanunda tesbit edilmiş olmayıp, belirli bir tolerans payı içinde tayin olunmak gerekir. Dokt-

rin ve mahkeme uygulamalarına göre bu yüküm, gıda, giyim, oturma ve diğer zaruri şeyleri (ilâç ve bakım gibi), ayrıca da —şartlar mevcut ise— hak sahibinin toplumsal durumuna uygun bir eğitimi kapsamına almalıdır.

Codice Civile'nin 438/2. maddesine göre nafaka, hak sahibinin ihtiyaçlarına ve borçlunun iktisadî durumuna uygun olarak tesbit edilmeli ve hiç bir zaman, hak sahibinin, toplumsal durumu gözönünde tutulmak şartıyla, gerekli olan geçim giderlerini aşmamalıdır.

Nafaka, yalnızca «acil zaruretler» in ölçüsü dahilinde borçlanılırsa (Codice Civile, m. 435/3), hakkın kapsamının da buna uygun olarak dar tutulması gerekir. Ancak bu konuda verilecek kararlar, tabii ki daima somut olayın özelliklerini gözönünde tutacak ve nisbi etkiye sahip bulunacaktır.

Nafaka alacaklısının yakışsız, ya da sefih davranışları, nafakanın tenzili için sebep teşkil edebilir. Bu durumun dışında nafaka yükümünün kapsamının değişmesi, alacaklının durumu ve borçlunun imkânları oranında düşünülebilir Nafaka yükümü, daima b a ğ l ı ve d e ğ i ş e b i l i r karakterde bir yükümdür; mahkemece hükmolunan nafaka, karara esas olan hal ve şartlar değişmiş ise, değiştirilebilir. Zira söz konusu hak, yalnızca belirli bir andaki bir duruma ilişkin bir haktır. Zira söz konusu hak, yalnızca belirli bir andaki bir duruma ilişkin bir haktır. Nafakanın kapsamını tayin eden kararlarda «res judicata» etkisi, ancak «clausula rebis, sic stantibus» un çerçevesi içinde düşünülebilir.

Nafaka yükümü, esasında seçimlik bir borçtur, Borçlu, nafaka alacaklısını kendi yanına (bir başkasının evine, ya da bir bakım evine, ya da bir bakım evine değil) alıp bakabileceği gibi, bakım için gerekli olan parayı ödemekle de yetinebilir (Codice Civile, m. 443). Ancak böyle bir nafaka iradının periodik ödemeleri, eşit meblağlarla ve peşin yapılmalıdır.

Mahkeme, alacaklının talebi üzerine, ifa şeklini daima serbestçe tayin edebilir.

Bu nokta bakımından, küçük çocuğun kural olarak velâyete tâbi olduğu ve baba evinde kalmakla yükümlü bulunduğu, unutulmamalıdır.